

Bedre lokalsamfunn med Høyre

1. Innledning

Politikk handler om visjoner, vilje og evnen til å prioritere. Det handler om å skape en god fremtid for deg selv og dem du er glad i, for samfunnet du er en del av, og for barna du ennå ikke har møtt.

For å skape en god fremtid må vi handle. Vi må drømme. Og vi må tørre å forandre for å bevare det gode i lokalsamfunnet vårt.

Vi står foran store utfordringer i lokalsamfunnene i årene som kommer:

- Kommunene må bli grønnere og mer digitale. Norske kommuner må gå foran i det grønne skiftet, slik at lokalsamfunnene våre er bærekraftige. For å skape moderne kommuner må vi bruke flere digitale løsninger – både for å forenkle tjenestene, men også for å sikre at vi bruker arbeidskraften vår på best mulig måte.
- Kommunene må satse mer på kompetanse og inkludering. For mange står i dag utenfor arbeidslivet, og får ikke bidratt med det de kan. Samtidig har både næringslivet og offentlige sektorer behov for arbeidskraft. Riktig kompetanse og god arbeidsdeling er en forutsetning for gode, effektive og trygge tjenester.
- Kommunene må bli aldersvennlige. Vi blir flere eldre og lever lenger. SSB anslår at antallet 80-åringer vil doble seg om tjue år. Å skape et aldersvennlig samfunn handler om hva vi som samfunn kan gjøre for at hver enkelt skal kunne bruke sine ressurser.
- Kommunene må også få mer frihet til å løse oppgavene de har ansvar for. Detaljerte krav går utover kommunenes handlingsrom og mulighet til å levere tjenester tilpasset innbyggernes behov.

Det er i lokalsamfunnet og kommunene vi lever livene våre, og det er her vi bygger grunnlaget for fremtiden, gjennom samhandling med frivilligheten, næringslivet og sivilsamfunnet. Et godt lokalsamfunn kjennetegnes av at vi setter pris på og heier på menneskers engasjement og innsatsvilje.

Høyre vil at det skal være trygt i ditt lokalsamfunn. Du skal kjenne at du hører til der du bor. Det skal være mulig å bidra i nærmiljøet på dine premisser. Høyre vil at du skal få bestemme mest mulig over ditt eget liv og din egen eiendom.

For Høyre er prinsippet om lokalt selvstyre grunnleggende. Det er lokalpolitikkerne som sammen med sine innbyggere, ansatte, frivillige organisasjoner og lokale bedrifter, kjenner sine ønsker og behov best. Derfor vil vi la oss inspirere av Danmark som har sluppet kommunene fri. Vi vil ha økt lokal handlefrihet.

2. Høyres mål for kommunen

Høyre vil bygge Norge for fremtiden. Vår samfunnskontrakt innebærer en forventning om at alle bidrar til, og deltar i, samfunnet. Det er for mange i arbeidsfør alder som står utenfor arbeid, aktivitet eller utdanning. Samtidig har vi store uløste oppgaver i samfunnet. Vi har bruk for alle. At så mange som mulig har en jobb å gå til er avgjørende for finansiering av brede, felles velferdsordninger. Derfor må vi fornye samfunnskontrakten, slik at alle som kan jobbe, får være med på å bidra. Vi må i større grad benytte oss av alle menneskers potensiale, og evne, til å bidra. Barn og unge må gis mulighet til å nå sine drømmer gjennom en god skole. Velferdsordninger må gi oss et sikkerhetsnett, men vi må også stille krav. Å stille krav er å bry seg.

I regjering ga Høyre kommunene større handlingsrom i bl.a. arealpolitikken. Beslutninger bør tas så nær den enkelte, familien og lokalsamfunnet som mulig. Derfor vil vi slippe kommunene fri. Dette innebærer at kommunene kan få nye oppgaver og økt lokal handlefrihet.

Høyre mener følgende skaper gode, trygge og inkluderende lokalsamfunn:

- En god barndom, at ungdom fullfører skoleløpet og at voksne inkluderes i arbeidslivet er nøkkelen til god samfunnsutvikling.
- De største forskjellene i Norge er mellom de som har en jobb og de som ikke har det. Vi trenger et arbeidsmarked som har plass til alle, også de som ikke er helt A4.
- Vårt mål er ikke å bekjempe rikdom, men å utjevne forskjeller ved å løfte mennesker ut av fattigdom.
- En god barnehage og skole, lønnsomme private bedrifter, god infrastruktur og et mangfoldig kulturliv gjør det attraktivt å bo i hele landet.
- Vi trenger flere innbyggerrettede digitale løsninger som inkluderer alle.
- Vi vil ta vare på naturen og forvalte samfunnsverdier i et generasjonsperspektiv gjennom bærekraftmålene.
- Kommuner og fylkeskommuner må gå foran i det grønne skiftet sammen med næringslivet.
- Regelverket for arbeidsinnvandring endres slik at det er mulig for arbeidsinnvandrere å delta i frivillig arbeid og ta frivillige verv uten å være i strid med oppholdstillatelsen.

3. Individet i et mangfoldig lokalsamfunn

En av menneskets viktigste egenskaper gjennom tidene er evnen til samarbeid gjennom interesse og forståelse for hverandre, uavhengig av alder, kjønn, etnisitet, utdanningsnivå eller livssyn. Dersom dette samholdet brytes ned, kan vi oppleve utenforskap, fallende sosial tillit og politisk polarisering.

Høyre mener et mangfoldig samfunn må bygge på våre felles verdier, normer og tradisjoner. For å skape gode lokalsamfunn er det viktig å anerkjenne og verdsette at vi alle er unike. Enkeltmennesket skal ha frihet til å tro, mene og leve i tråd med egen overbevisning. Derfor må også kommunene legge til rette for individets frihet og ikke regulere private forhold mer enn nødvendig.

I Høyrestyrte kommuner skapes velferden i samspillet mellom privat, frivillig og offentlig sektor. Det offentlige skal betale, og sikre kvaliteten på velferdstjenestene, uansett om den leveres av en privat eller offentlig bedrift. Mangfold bidrar til innovasjon. Det sikrer at vi har tilstrekkelig kapasitet i velferdstjenestene våre, og det gir den enkelte mulighet til å velge mellom tilbud og tjenester som er tilpasset egne behov. En kommune hvor private initiativ er velkomne bidrar også til at lokalsamfunnene bygges nedenfra og opp.

Utdanning, kompetanse og arbeid for sosial utjevning:

Høyre vil fortsette å jobbe for et samfunn med små forskjeller og høy tillit mellom folk. En god skole og et åpent arbeidsmarked er de viktigste tiltakene for å gi flere en sjanse til å realisere sine ambisjoner og bidra til fellesskapet.

Gode grunnleggende ferdigheter og gjennomført videregående opplæring danner et viktig grunnlag for deltagelse i samfunns- og arbeidsliv. Høyres mål er at Norge skal ha verdens beste lærere som kan sikre alle barn og unge god kvalitet i opplæringen. Innsatsen skal starte tidlig og alle barn skal lære å lese, skrive og regne. Ingen barn er like og alle elever fortjener å bli sett og møtt på sitt nivå.

Behovet for fagarbeidere er stort. Å få flere til å velge et yrkesfaglig utdanningsprogram er viktig for å sikre velferdssamfunnets bærekraft i omstillingen til en grønn og fremtidsrettet økonomi.

Arbeidslivet krever stadig mer kompetanse. Det er viktig at ingen går ut på dato som følge av manglende kompetanse, og at arbeidslivet får tilgang på den kompetansen de trenger. Utdanning må i større grad være tilgjengelig gjennom hele livet, uavhengig av familiesituasjon, jobb og bosted.

Høyre mener:

- vi må styrke det kommunale selvstyret ved å fjerne flere statlige reguleringer på en rekke velferdsområder
- god integrering som prioriterer språk, utdanning og jobb er noe av det viktigste for å lykkes med å utjevne sosiale forskjeller
- en god skole som setter kunnskap i sentrum, der elevene utvikler sine evner og opplever læringsglede og mestring, er det viktigste sosialpolitiske virkemiddelet vi har
- at grunnskolen skal ta hensyn til at barn lærer på forskjellige måter og har ulik motivasjon for læring
- at kommunene gjennomfører en ungdomsskolereform med blant annet obligatorisk yrkesfaglig valgfag for elevene på lik linje med språkfag, oppfølgingsplikt for skolen ved fravær, og at det legges til rette for en mer praktisk tilnærming i tradisjonelle teorifag som matematikk, norsk og engelsk
- elever som har behov for mer praktisk arbeid, skal i samarbeid med bedrift, kunne søke praktisk arbeid som en del av opplæringen.
- at alle skal få reell mulighet til å gjennomføre videregående opplæring
- kommunene må sikre at elevene er godt forberedt etter endt ungdomsskole, og det må legges til rette for godt samarbeid mellom ungdomsskolen og videregående skole
- at vi må utvikle en politikk for kompetansepåfyll og opplæring gjennom hele livsløpet, blant annet ved å legge til rette for etter- og videreutdanning for ansatte og de som står uten jobb gjennom målrettede incentivordninger
- det må utarbeides mer systematiske opplæringstilbud rettet mot utenlandsk arbeidskraft, herunder språkundervisning
- tiltak for sosial utjevning må settes målrettet inn mot de som trenger det mest
- vi må legge til rette for at det skal lønne seg å skape arbeidsplasser i privat sektor som sikrer at færre faller utenfor arbeidslivet
- en må legge til rette for flere sosialpolitiske tiltak i samarbeid mellom kommuner, staten og private, som skaper gode nærmiljø, effektive områdesatsinger og målrettede ungdomstiltak, slik at flere får en trygg og god oppvekst.
- man legge til rette at personer med funksjonsnedsettelse kan komme letter ut i skole og arbeid.

Et aldersvennlig samfunn:

Vi lever lenger og blir stadig eldre. Det er et gode at vi blir eldre, og at de eldre oftere er sprekere enn før. Seniorene må derfor få mulighet til å bidra på egne premisser og det må lønne seg å jobbe lenger enn i dag.

Det er på tide at også offentlig ansatte får anledning å arbeide etter passert 70 års alder, om både arbeidsgiver og arbeidstaker ønsker dette. Endringer i hovedtariffavtalen må derfor prioriteres for at disse ressursene kan benyttes. Dette gjelder spesielt innenfor helsesektoren.

Kvalitetsarbeidet *Leve hele livet* må følges opp i kommunene. Målet er at alle eldre skal få bedre hjelp og støtte til å mestre livet. *Leve hele livet* handler om de grunnleggende tilbudene til eldre: mat, aktivitet og fellesskap, helsehjelp og sammenheng i tjenestene.

Høyre vil:

- skape et aldersvennlig samfunn
- fortsatt jobbe for flere fagarbeidere og sykepleiere med høy kompetanse i helsetjenesten
- at det ses på begrepet «konsekvent praktisering» av aldersgrense i offentlig sektor, med mulighet for økt bruk av skjønn.
- at det i offentlig sektor også ses på mulighet for å åpne for 72-års aldersgrense som beskrevet i arbeidsmiljøloven.
- legge til rette for at eldre kan bo lengst mulig hjemme, blant annet ved hjelp av helse- og velferdsteknologi
- at sykehus og kommuner skal gå fra å være parter til å bli partnere.

Bygd og by:

Høyre vil bidra til at det er like attraktivt å bosette seg i bygd som i by. Gode lokalsamfunn i hele Norge forutsetter offensive satsinger på samferdselsutbygging, mer makt og ansvar til sterkere kommuner og fylkeskommuner, vekstfremmende næringspolitikk og moderne velferdstjenester som forenkler og forbedrer hverdagen. Vi vil satse på sterke og inkluderende småbyer og større tettsteder, som med gode tjenester og levende sentrum kan fungere som regionale kraftsentra og gi drahjelp til distriktskommuner som mangler kapasitet og kompetanse.

Høyre vil:

- at Stortinget i mindre grad skal detaljstyre kommunene gjennom normer og øremerkede midler
- gjøre det attraktivt å bo og jobbe i hele landet gjennom å gjøre det lønnsomt å skape private arbeidsplasser
- ha sterke regioner og regionssentre rundt om i landet. Dette er en forutsetning for et desentralisert bo- og tjenestetilbud.
- legge ned fylkeskommunene og fortsette arbeidet for større og mer robuste kommuner med tilgang på god fagkompetanse
- støtte opp under prinsippet om generalistkommunen, der alle kommuner har de samme oppgavene. Samtidig er Høyre åpne for at de største kommunene kan få nye oppgaver og inngå frivillige regionale samarbeid om oppgaver
- bygge ut gode samferdselsårer gjennom veier, bane og på sjø
- at alle skal ha god tilgang til digital infrastruktur uavhengig av hvor man bor
- ha desentraliserte statlige og regionale arbeidsplasser

Kultur og fritid:

Kulturarv, frivillighet og fritidstilbud er en del av nasjonens og kommunens identitet, og skaper tilhørighet. Et mangfoldig kultur-, frivillighets- og idrettsliv bidrar i samfunnsoppbyggingen, og beriker menneskers liv. Vår evne til samfunnsdeltagelse er særlig knyttet til språket. Høyre vil:

- ta vare på kulturarven gjennom bruk og forvaltning
- legge til rette for å ta vare på norske mat- og kulturtradisjoner
- ha en tydelig frivillighetspolitisk plattform i alle kommuner som støtter opp under de frivilliges eget engasjement

Vår arbeidshverdag:

Alle har et behov for å bli verdsatt og kjenne at vi er til nytte. Det er mangel på arbeidskraft i mange kommuner og det er mangel på viktige yrkesgrupper. Når antallet eldre øker, må det tilrettelegges for at flere kan stå i arbeid lenger.

Høyre mener:

- et levedyktig næringsliv er helt grunnleggende for å sikre velferdstjenestene våre, fremtidens løsninger for klima og miljø, samfunnsliv og inkludering
- vi må intensivere samarbeidet med næringslivet for å få flere ut i arbeid
- at vi må tilrettelegge for at alle relevante yrkesgrupper kan benytte seg av hjemmekontor i alle deler av landet

4. Klimaendringer og natur

Høyrestyrte kommuner skal ta vare på naturen, bidra til å bremse klimagassutslippene, forhindre naturkatastrofer og forvalte samfunnsverdier i et generasjonsperspektiv. Våre etterkommere skal overta et samfunn i bedre stand enn det vi selv overtok. Vern og bruk må i hovedsak bygge på lokal tilslutning og forvaltning.

Det grønne skiftet i kommunen

Offentlige aktører har en betydelig markedsrett og er sentrale for å redusere norske klimagassutslipp. Norske kommuner og fylkeskommuner må samarbeide med private bedrifter for at vi skal nå bærekraftmålene.

Kommuner og fylkeskommuner har en nøkkelrolle i klima- og miljøarbeid gjennom arealplanlegging, og spiller en sentral rolle i arbeidet med å håndtere klimaendringene blant annet gjennom sikring mot oversvømmelser og skred.

Kommunen og fylkeskommunen skal være foregangsmyndigheter i klima- og miljøpolitikken. Høyre vil:

- at alle kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide egne klimabudsjett og klimaregnskap med for eksempel fokus på arealplanlegging, klimavennlige bygg, overgang fra fossile løsninger, klimavennlig transport, og høyest mulig grad av gjenvinning og gjenbruk.
- at eiendomsretten skal være et bærende prinsipp i lover og regler
- legge stor vekt på lokaldemokratiet i plan- og bygningssaker samtidig som viktige internasjonale og nasjonale hensyn ivaretas

Kommunikasjon og samferdsel

Gode kommunikasjonsløsninger er viktig for innbyggerne og arbeidsplasser i hele landet, i tillegg til at det er viktig for å nå klimamålene. Vi må ha et effektivt transportsystem, utbygd mobildekning, bredbånd og grønne mobilitetsløsninger som fungerer i folks hverdag.

Høyre vil:

- styrke kollektivknutepunktene med kort vei til arbeid og servicenæringer
- jobbe for innovative og effektive kollektivløsninger
- videreutvikle byveksttalen
- ha bredbånd i hele landet

5. En velferdskommune med digitale løsninger

Digitalisering forenkler og forbedrer hverdagen vår. Økt digitalisering og ny teknologi er ikke et mål i seg selv. Det er et verktøy som reduserer avstander og skaper bedre velferdstjenester for innbyggerne.

Enklere hverdag

Høyrestyrte kommuner skal være offensive brukere av digitale løsninger og innovativ teknologi, fordi det forenkler folks hverdag, forbedrer velferdstjenestene og bidrar til nye jobber og økt verdiskaping. Når en innbygger kan få helautomatiske tjenester gjennom digitale løsninger, kan en annen innbygger få mer tid med kommunens ansatte. Høyre vil:

- at digitalisering skal gjøre det enklere for innbyggerne å ha kontakt med kommunen og få tjenestene de har behov for

- forsterke samarbeidet mellom stat og kommune om digitalisering, klart språk og andre tiltak som fremmer brukerorientering, innovasjon og effektivitet
- at kommunen skal bidra til utvikling av digitale programvarer gjennom innovative innkjøp

Digital inkludering og kompetanse

Digitale løsninger utfordrer kommunen som arbeidsplass. Det må også gis opplæring og støtte til mennesker som av ulike grunner har lav digital kompetanse. Høyre vil:

- sørge for god digital hjelp og opplæring til de som ikke mestrer digitale verktøy, slik at alle inkluderes i den digitale hverdagen
- at kommunene gjennomfører interne revisjoner og risiko- og sårbarhetsanalyser for å ivareta personvern
- at kommunene tilrettelegger for kompetanseutvikling for ansatte, slik at ingen går ut på dato på grunn av manglende kunnskap eller kompetanse

Vedtatt på Rogaland Høyres årsmøte 5. februar 2022